

Fortsatt årsmelding for Den offentlige tannhelsetjenesten

Da Statistisk sentralbyrå (SSB) overtok ansvaret for å innhente tannhelse- og tjenestedata for Den offentlige tannhelsetjenesten fra og med 2001, trodde vi at de årlige meldingene fra Statens helsetilsyn var historie. Nå har imidlertid Helsetilsynet og Sosial- og helsedirektoratet i fellesskap utarbeidet en rapport som sammenstiller de viktigste utviklingstrekkene, både for omfanget av tjenesten og tannhelsesituasjonen. Årsmeldingen for 2001 som forelå i februar, viser at den negative utviklingen i tannhelsen for femåringer fortsetter og for første gang også en liten reduksjon i andelen kariesfrie 12-åringer, men hos 18-åringene er det fortsatt en positiv utvikling.

Nittitre prosent av barn og unge var «under tilsyn» i 2001. Dette tallet har vært relativt stabilt de senere årene, men viser en liten nedgang i forhold til 1987 da 97 % var under tilsyn. Andelen som ble undersøkt og behandlet, har imidlertid blitt betraktelig redusert i tråd med Helsetilsynets anbefalinger. I 2001 var 68 % innkalt mens andelen i 1987 var 96 %.

Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon (gr. c 1) og hjemmesykepleie (gr. c 2) er den av de prioriterte gruppene i henhold til tannhelseloven som har vært et «smertens barn» når det gjelder dekning, spesielt de som tilhører hjemmesykepleien. Statistikken viser at andelen under tilsyn har gått opp med 10 prosentpoeng fra 39 % i 2000 til 49 % i 2001, men fortsatt var det bare 29 % som var undersøkt/behandlet i rapportåret. I diskusjonen sies det at forskjellen mellom de to gruppene kan forklares ved at enkelte som mottar hjemmesykepleie, kanskje vil fortsette hos sin private tannlege og ikke ser behovet for et offentlig tannhelsetilbud.

På den annen side kan det være mange som ikke kjenner tilbudet og er klar over sine rettigheter. Det legges derfor vekt på at det må være etablert et samarbeid mellom den kommunale pleie- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhel-

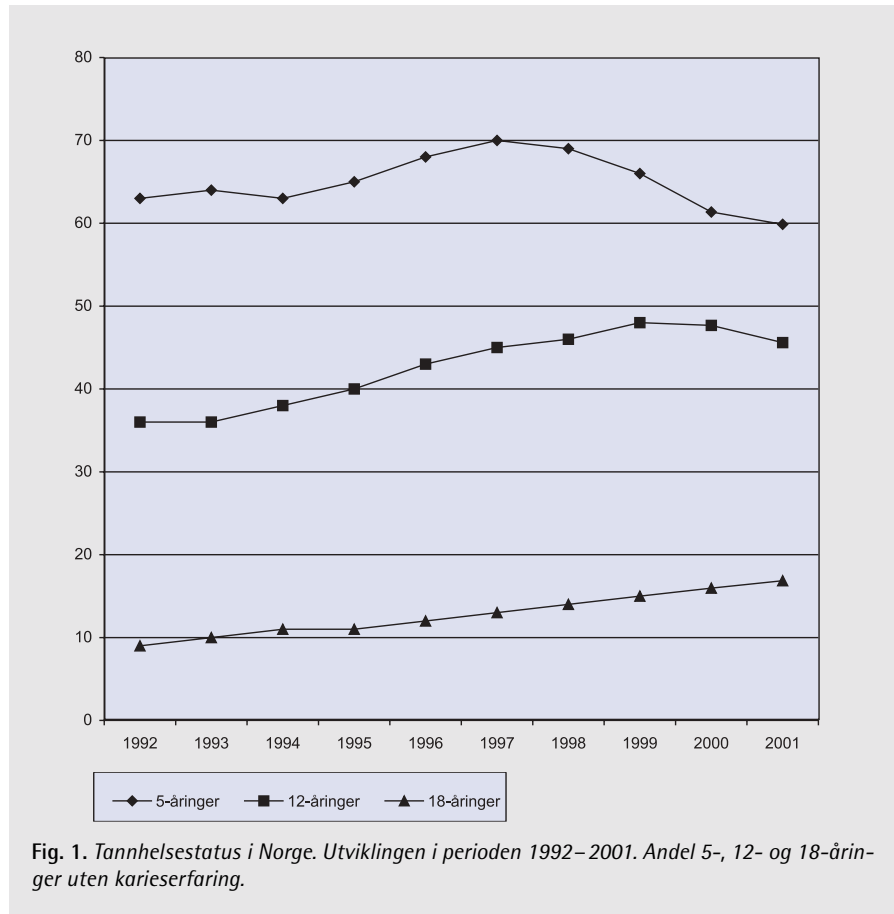

Fig. 1. Tannhelsestatus i Norge. Utviklingen i perioden 1992–2001. Andel 5-, 12- og 18-åringer uten karieserfaring.

setjenesten, slik at folk får informasjon om tilbudet.

Tannhelsestatusene for indikatorårskullene viser følgende utvikling: Det er fortsatt bedring i tannhelsen for 18-åringene, men en svak nedgang i tannhelsen blant 12- og 5-åringene i forhold til året før.

Hos 5-åringene har det vært en reduksjon av andelen helt uten karieserfaring på 10 prosentpoeng fra 1997 til 2001. Hos 12-åringene har andelen uten karieserfaring vært stabil inntil siste rapportering der andelen ble redusert fra 48 % til 46 %. Og andelen 18-åringer uten karies har økt fra 16 % til 17 % i rapporteringsåret. Se fig. 1.

Helsemyndighetene sier at utviklingen blant de yngste er uheldig og må tas alvorlig. – Det er vanskelig å forklare endringen

i en enkelt årsak, og det er nærliggende å tro at det er både forhold i tannhelsetjenesten og ikke minst samfunnsmessige forhold og trender som har medført endrede tannhelsevaner og tannhelse, sier rapporten.

Sosial- og helsedirektoratet opplyser til NTF at man i samarbeid med Statens helsetilsyn planlegger å utgi en samlet rapport om situasjonen i Den offentlige tannhelsetjenesten årlig, selv om dataene kan finnes på SSBs nettsted.

Årsmeldingen ligger på Helsetilsynets nettsted www.helsetilsynet.no.

Reidun Stenvik